

Het Nationaal Archief als ISO/DIS 15511

ISIL-codes voor het Nederlandse

Door Tim de Haan *

De International Standard Identifier for Libraries and Related Organizations (ISIL) kent een uniek nummer toe aan elke bibliotheek of aanverwante organisatie in de wereld en is een ISO-standaard (ISO/DIS 15511). De ISIL is ook bruikbaar binnen het archiefwezen. Door aandacht voor dit onderwerp in het *Archievenblad* en op het Archiefforum hebben inmiddels 16 archiefdiensten en instellingen zo'n ISIL-code toegewezen gekregen.

Door de toegenomen standaardisatie en uitwisselbaarheid van (meta)data in de bibliotheek- en archiefwereld is de vraag naar internationaal erkende en toepasbare standaarden evident. Niet alleen moet duidelijk zijn wat de inhoud van een boek, archief, foto of cd is, maar ook moet in één oogopslag duidelijk zijn wat de herkomst is en waar het 'origineel' geraadpleegd kan worden. Voor zijn toegangen maakt het Nationaal Archief (NA) bijvoorbeeld gebruik van de ISAD(G)-standaard. Door het toepassen van EAD(XML) is een eenduidige interpretatie van de gegevens, beschreven volgens de ISAD(G)-standaard, mogelijk. In eerste instantie lag de nadruk bij het toepassen van EAD vooral op het standaardiseren van de inhoudelijke gegevens, het op orde krijgen van de 'eigen huishouding'. Inmiddels is het belang hiervan ook meer en meer van toepassing op de uitwisselbaarheid van gegevens. Hierbij moet ene

van een codering, gedraagt zich als een standaard identifier voor beschrijvingen en objecten afkomstig van een instelling. Het plezierige hieraan is dat deze codering slechts eenduidig geïnterpreteerd kan worden. Dit betekent ook dat er beter verwezen kan worden naar digitale gegevens. Het grote voordeel van deze standaardisatie is dat deze aansluit op een gezamenlijke data- en infrastructuur, waardoor binnen én tussen sectoren veel meer verbanden kunnen worden gelegd naar digitale gegevens. Hierdoor wordt de digitale zichtbaarheid en vindbaarheid van de informatie groter.

Interoperabiliteit

De International Standard Identifier for Libraries and Related Organizations (ISIL), ISO/DIS 15511, kent een uniek nummer toe aan elke bibliotheek of aanverwante organisatie in de wereld. De ISIL is alfanumeriek, met een maximum van 16 tekens. Geldige symbolen zijn A-Z, 0-9, het minteken, de dubbele punt en de schuine streep. Overigens zijn de twee laatste tekenopties bij het gebruik in een padnaam niet gewenst (EAD, UNIX en Microsoft-toepassingen bijvoorbeeld genereren problemen bij het gebruik hiervan). De International Organization for Standardisation (ISO) heeft de registratieautoriteit met betrekking tot deze ISO-norm ondergebracht bij de Deense Nationale Bibliotheek.¹

is de Koninklijke Bibliotheek (KB) verantwoordelijk voor de organisatie en het beheer van het toekennen van ISIL-codes aan in Nederland gevestigde organisaties. Het toekennen van bibliotheek-identi-

fiers van het bibliotheektype 'Openbare Bibliotheek' en 'Provinciale Bibliotheek Centrales' is gedelegeerd aan de Vereniging van Openbare Bibliotheken. Het toekennen van bibliotheek-identifiers aan overige bibliotheken wordt gedelegeerd aan OCLC (PICA) in het kader van de uitvoering van het NCC/IBL-systeem.²

Het Nederlandse archiefwezen is tot op heden goeddeels buiten het toekennen van identifiers gebleven, simpelweg omdat de noodzaak hiervoor nog ontbrak.

In de bibliotheekwereld is al geruime tijd sprake van interoperabiliteit tussen de verschillende bibliotheeksystemen. Via portals kunnen bijvoorbeeld vanaf één plek 'alle' bibliotheekboeken uit één land of ter wereld bevraagd worden. Bovenal is in één oogopslag duidelijk waar een document aanwezig is, wordt op een eenduidige en uniforme wijze een instelling gedefinieerd en is eenvoudig te linken naar de instelling zelf. Tot nu toe was binnen het Nederlandse archiefwezen geen of slechts beperkt sprake van een dergelijke interoperabiliteit van data.

Uniek maken en houden

De laatste tijd zijn in het Nederlandse archiefwezen echter vergelijkbare voorbeelden ontstaan. Bij de site Geschiedenis van Zuid-Holland³ en het Onderwijs Media Platform⁴ is sprake van automatische gegevensuitwisseling, waarbij de interoperabiliteit van gegevens dus essentieel is. Door het bescheiden aantal initiatieven is het nog mogelijk om daarvoor per situatie de gegevens zó in te richten

Nationaal Archief	NL-HaNA
Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie	NL-HaRKD
Gemeentearchief MIlLingen aan de Rijn	NL-MlgGA
Streekarchief Gooi en Vechtstreek	NL-HvsSAGV
Gemeentearchief Wageningen	NL-WgGA
Archief en Documentatiecentrum Nederlandse Gedragswetenschappen	NL-GnADNG
Stadsarchief Amsterdam	NL-AsdSAA
Groninger Archieven	NL-GnGRA
Waterlands Archief	NL-PmWA
Noord-Hollands Archief	NL-HlmNHA
Zeeuws Archief	NL-MdbZA
Gemeentearchief Schouwen Duiveland	NL-ZrGSD
Gemeentearchief Schiedam	NL-SdmGA

Aan archieven toegekende ISIL-codes.

instelling eenduidig geduid kunnen worden. Afspraken over het duiden van een Nederlandse archiefinstelling binnen een metabeschrijving zijn nog niet definitief gemaakt, hoewel dit bij uitwisseling en koppeling van gegevens noodzakelijk is. Zo'n instellingsaanduiding, in de vorm

Deze levert informatie, registreert, coördineert en promoot alles rondom deze norm. In principe treedt in ieder land de nationale bibliotheek op als nationale ISIL-toekenningsautoriteit, tenzij een andere organisatie al op nationaal niveau een identificatiesysteem voor bibliotheken beheert dat ook voor ISIL-codes kan worden gebruikt. In Nederland

17